

Eendracht maakt Macht, in dienst van de wereld

of: Eendracht vermeerdert Macht, in dienst van de wereld

– Dr. Henriette van der Hecht

Mevrouw Van der Hecht hield deze inleiding op het Eeuwfeest van de Belgische Theosofische Vereniging, van 3 tot 7 juni 2011. Zij is een vooraanstaand lid in België, was secretaris generaal van België en heeft gedurende tientallen jaren inleidingen gegeven om haar kennis en wijsheid door te geven. Zij gaf onderstaande inleiding in het Frans: L'Union fait la Force au Service du Monde, of liever: L'Union multiple La Force au Service du Monde.

Het thema van vandaag bevat drie elementen die wij één voor één zullen bekijken: eerst en vooral toewijding ten dienste van de wereld, vervolgens de eendracht in deze dienstbaarheid en tenslotte de kracht die uit een dergelijke eendracht kan voortvloeien.

Bij het zien van de overexploitatie van de natuurlijke rijkdommen van onze planeet, de steeds groter wordende woestijnen, de vermindering van dieren- en plantensoorten (zowel op het land als in de zee), de verdwijning van bestuivende insecten die noodzakelijk zijn voor de bevruchting van bomen en andere planten, bij het zien van dit alles wordt het ons duidelijk dat wij onze manier van leven moeten veranderen. Aan noodweer, overstromingen en

cyclonen, waarvoor wij klaarblijkelijk zelf verantwoordelijk zijn door de uitstoot van broeikasgassen, voegt de natuur zelf nog aardbevingen en vulkaanuitbarstingen toe; op die manier probeert ze ons wakker te schudden. Tegelijkertijd zien we een toename van geweld, grofheid en wellust en ten slotte de ontsparing van machthebbers / despoten in een monsterlijke wreedheid als zij geconfronteerd worden met de roep van hun volk naar gerechtigheid en vrijheid.

Theosofie kan aangeven dat de middelen die de wetenschap ons geboden heeft om de steeds groter wordende bevolking te voeden samengaan met de incarnatie van massa's minder ontwikkelde zielen. Deze hebben de mogelijkheid tot intellectuele ontwikkeling door

hoogwaardige technologische ontwikkelingen. Anderzijds is het moment daar om te beseffen dat alle mensen van goede wil zich moeten verenigen om samen de natuur opnieuw de kans te geven om op te bloeien; om de gemeenschappelijke vooruitgang van alle mensen te bespoedigen in de richting van het menselijk ideaal.

De Theosofie houdt ons namelijk een goddelijk plan voor van evolutie, van voortdurende ontplooiing, die gedurende duizenden en miljoenen jaren voortschrijdt, leidend tot de vervolmaking van alle levensvormen en de ontplooiing van steeds meer schoonheid, intelligentie en liefde. Als wij actief in de richting van dit goddelijk plan meewerken, dan worden wij geholpen door de kracht van de onoverwinnelijke energiestroom die wij kennen als de manifestatie van de goddelijke wil in de wereld.

De essentiële factor voor verandering is opvoeding en onderwijs.

Wereldwijd zouden er systemen ingevoerd moeten worden die de ontwikkeling van ieder kind bespoedigen tot op het hoogst mogelijk niveau, in het bijzonder met het oog op de ontwikkeling van menselijke kwaliteiten als zelfbeheersing, intelligentie, liefde, creativiteit en een cultuur van schoonheid op alle gebieden. Laten wij kinderen een gevoel van solidariteit bijbrengen voor alle wezens, respect voor anderen, liefde voor al wat leeft en laten wij hen leren om geweld achterwege te laten. Al deze energieën moeten gestimuleerd en gekanaliseerd worden voor een harmonieus en mooi leven.

Elke regering zou het grootste gedeelte van haar budget moeten besteden aan opvoeding en onderwijs: in kleuter- en basisscholen zou er één le-

raar moeten zijn per tien kinderen. De ethische en morele opvoeding zou deel moeten uitmaken van het gewone dagelijkse leven, als in een nauw en persoonlijk contact tussen kind en leraar. Dit kan ook door verhalen die het edele van de ziel illustreren. Onderricht op het gebied van geestelijke hygiëne zou een vast opvoedingsthema moeten zijn tijdens de kindertijd en adolescentie. Zo kan het budget aan gezondheidszorgen namelijk teruggedrongen worden, ten voordele van budgetten voor opvoeding en onderwijs. Meditatie, de techniek waarmee de mens zijn innerlijke leven in harmonie kan brengen, dient op alle leeftijden beoefend te worden.

De ontwikkeling van een dergelijk opvoedingssysteem bij alle volkeren draagt bij tot de volledige ontplooiing van iedere ziel en daar profiteert de hele maatschappij van. Dit is de grootste dienst die wij de wereld kunnen bewijzen. Wij zouden al onze inspanningen en heel onze verbeeldingskracht moeten inzetten om zo te denken en te handelen.

Een andere verandering die we zouden moeten aanbrengen: respect voor de natuur en het invoeren van maatregelen voor de opbloei van de natuur.

Om dat te bereiken zou de intensieve monocultuur van granen, die we nu kennen, vervangen moeten worden door een meer gevarieerde bebouwing, met op eenzelfde oppervlakte ook vruchten- en notendragende bomen. Al deze vruchten vormen hoogwaardige voedingsbronnen door hun hoge gehalte aan vitamines, volledige eiwitten, vetstoffen en koolhydraten in hun verschillende vormen. Op de grond, tussen de bomen, kunnen dan nog andere planten geteeld worden.

Als de bomen volgroeid zijn, kan

men jaarlijks oogsten en geven zij een belangrijker opbrengst dan de graanvelden van nu, zonder dat er telkens opnieuw gezaaid, bemest en geïrrigeerd moet worden. Bomen houden namelijk het regenwater vast, ze houden het grondwaterpeil (waar zij uit putten) op niveau en regelen het klimaat door hun schaduw en door de waterdamp die zij via hun bladeren afgeven. Aan dieren en insecten bieden zij een habitat die geschikt is voor veel verschillende soorten en er blijft ook nog voldoende ruimte beschikbaar voor menselijke bewoning. Brandstof kan in overvloed worden geproduceerd in de vorm van brandhout. Het vrijkomende kooldioxide (CO²) wordt opgenomen door de bladeren en vervolgens omgezet in zuurstof. De opbrengsten uit deze voedselbosbouw kan het vegetarisme bevorderen, want ze zijn voedzaam en bevatten alle noodzakelijke elementen. Vegetarisme houdt respect in voor het dierlijk leven en vermindert de neiging tot wreedheid tegen dieren. In alle opzichten ligt hier dus een belangrijke factor voor de regeneratie van de natuur en de mensheid.

De derde factor voor verandering behelst het doen inzien van het doel van het leven. Deze factor wordt hier weliswaar in de derde plaats genoemd, maar de twee voorgaande factoren (opvoeding en onderwijs; respect voor de natuur) komen hier eigenlijk uit voort.

Het inzien van het doel van het eigen leven en van dat van alle andere wezens is van fundamenteel belang voor het geluk en het juiste gedrag van de mens. Dit inzicht ontbreekt vandaag de dag vaak op een schrijnende manier; het wordt slechts gedeeltelijk bereikt door de verschillende religies en denksystemen. Het doen inzien van het doel van het leven is bij uitstek de

taak van de Theosophical Society, het onderwijzen van de wijsheid die wij 'theosofie' noemen en die samengevat kan worden met de volgende grote principes of waarheden:

Eerste stelling: het Leven is Eén. De mensheid en de natuur, alle koninkrijken, zowel de zichtbare als de onzichtbare, zijn de meervoudige uitdrukking, die steeds in ontwikkeling is, van één en hetzelfde onderliggende leven, van één en dezelfde grote levensstroom. Alle wezens zijn onderling afhankelijk en solidair: de gehele mensheid, de dieren en de planten, tot aan het mineralenrijk. Dit feit wordt aangetoond door de natuurwetenschappen, door de astronomie, door de menswetenschappen, de ecologie, en vooral door de theosofie. De vervolmaking van de mensheid verloopt parallel aan de vervolmaking van de natuur.

Tweede stelling: Er is één Universeel Bewustzijn – Volmaakte Geest – dat alle wezens bezielt, de hele Natuur, de hele mensheid. Dit Ene Bewustzijn vormt de essentiële werkelijkheid, de bron en het fundament van al wat bestaat; het is de onuitputtelijke bron van energie, van scheppende gedachte, van liefde en geluk, alle inherent aan dit Bewustzijn. Zij drukt deze werkelijkheden stelselmatig uit in de wereld, in de loop van de ontwikkeling naar vervolmaking van alle delen van het universum, van iedere menselijke ziel in het bijzonder en van de natuur in haar geheel. Diegenen die zich afvragen wat er nog allemaal zal plaatsvinden weten dat, als eenmaal de volmaaktheid bereikt is, ons huidige universum slechts een schakel is in een eindeloze keten van opeenvolgende universa die steeds wonderbaarlijker zijn.

Deze bron en dit uniek fundament van al wat bestaat noemt men wel God, en de uitdrukking van de schepende gedachte is een Goddelijk Plan van manifestatie van leven, van manifestatie van Zijn Leven. Het idee van een *goddelijk plan* is van het grootste belang als men de betekenis van een mensenleven wil begrijpen. Het leven van de mens, ons leven, krijgt pas volledig betekenis wanneer iedereen meewerkt aan de realisatie, het ten uitvoer brengen van dat goddelijk plan door op een resolute manier de eigen menselijke aard ter hand te nemen en door toegewijd bij te dragen aan de harmonieuze ontwikkeling van alle wezens.

De derde stelling betreft de ware aard van het menselijk wezen en is essentieel voor een goed begrip van de betekenis van het leven. Deze stelling moeten we daarom ook overdragen aan anderen, naast een solidaire houding naar alle wezens vanwege deze Eenheid, naast een bijdrage aan hun ontwikkeling naar volmaaktheid volgens het goddelijk plan.

Het menselijk wezen is een ziel die geïncarneerd is in een lichaam, niet een lichaam voorzien van een ziel. Iedere ziel is een geïndividualiseerd brandpunt, een vonk van het Goddelijk Universeel Bewustzijn.

De ziel evolueert gedurende een zeer lange reeks van opeenvolgende levens naar de volledige uitdrukking van alle aspecten van Goddelijk Bewustzijn in de mens: intelligentie, wil, liefde, schepende verbeeldingskracht, zin voor schoonheid en harmonie, alles tot in de perfectie die door de mens bereikt kan worden.

Deze menselijke ziel is onsterfelijk, ook in de periodes na het afleggen van het lichaam, tijdens perioden van he-

melse rust en nieuwe geboorte: onsterfelijkheid door ontelbare levens heen.

Deze waarheden over het doel van het leven wil de Theosophical Society verspreiden, in het bijzonder door de vergelijkende studie van godsdiensten, denksystemen en wetenschappen te stimuleren, door het onderzoek aan te moedigen naar de spirituele vermogens die latent in de mens aanwezig zijn. De vergelijkende studie toont aan dat alle religies voortkomen uit dezelfde bron, de oorspronkelijke Wijsheidsreligie, en dat zij dezelfde waarheden bevatten, onder een verschillende vorm. Het van jongs af aan aangeven van de eenheid van alle religies zou alle vormen van fanatisme die de mensheid verscheuren teniet moeten doen.

De heilige geschriften van de verschillende religies en het werk van grote wijzen en filosofen vormen het gemeenschappelijk erfgoed van de hele mensheid, een universele bron van inspiratie en wijsheid, en de bestudering ervan doet een beroep op de meest edele componenten in de mens.

Er zijn drie essentiële wegen van dienstbaarheid ten voordele van de wereld: het algemeen maken van een opvoedingssysteem dat een rijke en harmonische ontwikkeling van de mens garandeert, het regenereren van de natuur en het onderwijzen van de ware betekenis van het leven. Dit zijn drie manieren om bij te dragen aan de totstandkoming van de universele broederschap van de mensheid en van alles wat leeft, in een theosofische geest.

Eendracht maakt macht: wat is de waarde van eendracht in toegewijd handelen ten dienste van de wereld?

In een groep versterkt de vereniging van krachten en capaciteiten de

vruchten van de inspanningen van ieder, net als in een echtpaar of in een gezin, ten voordele van het welslagen van het gemeenschappelijk werk.

Er is zelfs meer nodig dan eendracht, namelijk het gevoel van eenheid. Er kan pas eenheid in het werk bereikt worden, als er ook eensgezindheid woont in het hart en de geest van ieder; wanneer er samenwerking is en geen concurrentie; zelfvergetelheid in de toewijding aan de gemeenschappelijke doelen; wederzijds respect en waardering; een volledige aanvaarding van de ander alsof het onszelf betreft; en heel in het bijzonder de erkenning van de capaciteiten en kwaliteiten van iedere deelnemer die een bijdrage vormt tot de gemeenschappelijke inspanningen. Verschillende mensen hebben namelijk verschillende talenten en zijn dus goed in verschillende domeinen. Theosofie spreekt van zeven verschillende temperamenten. De bijdrage van ieder temperament vormt een troef voor het welslagen van de gemeenschappelijke onderneming. Deze temperamenten hebben de volgende kwaliteiten:

1. Een sterke wil die gepaard gaat met een dynamische communicatie, geestdrift en elan, moed, vasthoudendheid en doorzettingsvermogen;
2. Een diepe, stralende sympathie die uitstraalt naar allen, in mededogen voor al wat lijdt;
3. Een heldere visie met een sterke zin voor morele waarden, zoals wetten, en een goed organisatievermogen;
4. Gevoel voor schoonheid en harmonie;
5. Exacte kennis op verschillend gebied, zowel wetenschappelijk als literair, taalkundig, artistiek, enzovoort;
6. De warmte van persoonlijke gene-

genheid, toewijding, enthousiasme, het voortdurend beschikbaar zijn om dienstbaar te zijn, en ten slotte:

7. Praktisch ingesteld zijn, technisch uitmuntend, met de nadruk op handelen.

Al deze kwaliteiten dringen als het ware op een osmotische manier door tot de verschillende leden van een groep van mensen die in eenheid samenwerken. Op die manier behoren deze kwaliteiten tot de volledige groep en kenmerken ze een familie of een organisatie en dragen ze bij tot het gemeenschappelijke succes.

Het is echter nodig dat ieder al zijn energie investeert om het welslagen te garanderen. Eenheid met personen die twifelen, onverschillig, incapabel of egoïstisch zijn vormt geen kracht, maar geeft eerder aanleiding tot inertie.

Eendracht maakt *macht*: het gaat hier niet om macht in de zin van kracht of vermogen, maar eerder in termen van welslagen van het ondernomen werk.

Wat bijdraagt tot macht, dat wil zeggen tot de doelmatigheid van een handeling, is niet zozeer het feit dat meerdere individuen ermee gediend worden, maar eerder om de heldere visie van het te bereiken doel en de in te zetten middelen om dat doel te bereiken. Het gaat ook om het onverminderd inzetten van alle beschikbare energieën tot die totstandbrenging.

Grote ondernemingen zijn namelijk in de eerste plaats het voortbrengsel van één man of één vrouw die zich volledig, met geheel het wezen, aan de voorgenomen onderneming wijdt, of het nu gaat om een grote spirituele leraar van de mensheid zoals Gautama Boeddha of Jezus Christus, of Pythagoras of Plato, of, dichterbij ons,

J. Krishnamurti; of het nu gaat om een groot schrijver, een groot componist, kunstenaar, geleerde, onderwijzer of filantroop, of zelfs een groot staatsman of militair; het is telkens het genie die de ware motor is achter een grote onderneming. Achter grote werken en realisaties die een zeer brede draagwijdte en uitwerking hebben in de tijd, gaat steeds het genie van een enkel individu schuil.

Waar in dat alles is dan de plaats van de velen en de eenheid van de velen? De overdracht moet plaatsvinden door diegenen die het begrepen hebben; het literair werk dient gepubliceerd en verspreid te worden; de muziek moet gespeeld worden door verschillende uitvoerders; de wetenschappelijke uitvinding dient te worden toegepast door verschillende mensen; een politiek of filantropisch project behoeft vele medewerkers; een generaal heeft een leger nodig. Een geniale visie is als een zaadje dat eerst gezaaid moet worden en moet ontkiemen, gedurende meerdere seizoenen, en dat steeds verder uit moet groeien. Daarvoor zijn veel tuinlieden nodig, zowel in een gezamenlijke eenheid, als nog afzonderlijk verspreid.

Wanneer de visie op het te bereiken doel en de aan te wenden middelen niet helder zijn, geeft het samenzijn van grote groepen mensen slechts weinig rendement, zelfs al zijn die mensen van goede wil: mensen dienen geleid te worden, geïnspireerd door het genie van één mens met een hoge intelligentie.

Zeldzamer zijn die gevallen waarin de heldere visie geboren wordt uit de rijping van het collectieve inzicht in waarden, zoals wanneer een bevolking streeft naar gerechtigheid en vrijheid. De goede zaak maakt meer kans op

slagen wanneer meerdere mensen zich ervoor willen inzetten, door de vereniging van hun inspanningen.

De inzet van afzonderlijke individuen in eenzelfde richting draagt eveneens bij aan succes, vooral als resultaat van mondelinge en schriftelijke communicatie, of door de kracht van een voorbeeldfunctie of het vermogen tot inspiratie.

Kijken we naar de grootse bijdrage van de theosofie aan de moderne wereld, dan zien we bij aanvang een geniale vrouw, Helena Petrovna Blavatsky, naast de Meester van Wijsheid die haar inspireerde en leidde. Wij zien vervolgens dat zich, geïnspireerd door een aantal grote Meesters van Wijsheid, zeer snel een groep van geniale mannen en vrouwen vormt: Henry Steel Olcott, Annie Besant, Charles Webster Leadbeater. Zij dynamiseren het werk en diepen de gegeven leringen uit, ieder op basis van hun eigen temperament en specifieke kwaliteiten. Gedurende opeenvolgende decennia wordt het werk voortgezet door presidenten met een hoge intelligentie die de motor waren van al het werk. De Theosophical Society die aldus tot stand kwam is blijven bestaan, dankzij de inspanningen van veel individuen die hun inzet samenbundelden om de activiteiten van de loges te bevorderen, de loges die de takken vormen van de Vereniging. De samenbundeling van capaciteiten, harten, de toewijding van zoveel enkelingen heeft de verspreiding van het gedachtegoed mogelijk gemaakt door voordrachten, studiegroepen, publicaties, door de praktische organisatie van activiteiten. Het succes nam evenredig toe met het aantal mensen van goede wil die zich inzetten voor het gemeenschappelijk doel.

Theosofie leert ons ook over de kracht van het denken; gedachten verspreiden zich en maken zich kenbaar door de ruimte heen. Wanneer ze juist en schoon zijn begunstigen zij de intelligentie en het hart van al diegenen die er ontvankelijk voor zijn, zodat ze steeds sterker worden en een steeds grotere verspreiding in de wereld kennen. De gedachte van iedereen afzonderlijk kan zeer krachtig zijn. De invloed ervan verenigt zich met andere gedachten van eenzelfde toonaard, om samen een grote gedachtestroom te vormen.

Er is echter ook de kracht van egoïsme, verlangen naar macht, naar plezier, naar rijkdom en genot, die versterkt wordt door een scherpe gerichtheid op het doel en de middelen om die zaken te realiseren. Deze zelfzuchtige verlangens vormen de bron van alle kwalen die de wereld van vandaag teisteren. De invloed van deze verlangens neemt toe met het aantal mensen dat zich, verwickeld in hebzucht, inzet voor egoïstische doelstellingen.

Ook daar zal de krachtige stroom van goddelijke wil, die naar de realisatie van het plan tot vervolmaking van alle wezens en de hele mensheid toewerkt, uiteindelijk zegevieren, dankzij de toegewijde dienst van al diegenen die zich er nu al op toe leggen en die dat in de toekomst in steeds groter getale zullen doen.

Wij hebben gezien hoe de kracht van eendracht ingezet kan worden in dienstbaarheid aan de wereld.

Laten wij echter de waarde niet onderschatten van wat iedereen individueel kan bewerkstelligen door zijn dagelijks leven te perfectioneren, door zijn uitstraling in de eigen omgeving. Hoe klein deze omgeving eerst ook moge

zijn, het in hem aanwezige goddelijke leven dat het hart vormt van zijn wezen, kan in het individu volledig tot uitdrukking komen en zo een verrijking vormen voor de wereld. Het Goddelijke maakt van ieder van ons een centrum om schoonheid in de wereld tot stand te brengen, net zoals de goddelijke energie en gedachte, met alle intensiteit van het unieke Universele Bewustzijn, worden samengebald voor het voortdurend scheppen en onderhouden van het leven van ieder atoom. Laten we ons de grote godin, moeder van de natuur, in herinnering brengen: zij is intens geconcentreerd op een minuscuul object. Tegen de persoon die zich verbaast over hoezeer zij hierin opgaat zegt zij "Ik beeldhouw en vorm de poot van een vlieg." Zo bouwt het goddelijk leven, door haar innerlijke en uiterlijke aanwezigheid, moeizaam en traag maar zeker, voort aan het wezen in ieder van ons, tot aan de uiteindelijke perfectie. Wij zijn ieder op zich de goddelijke kracht in actie, zoals de atomen die het universum samenstellen.

Ja, elk van onze handelingen kan een evenwaardige bijdrage vormen aan de pracht en de luister van de wereld. Ieder op zich, elk van ons, kan de mensheid dienen en bijdragen aan het geluk en het welzijn van anderen door onze handelingen, door onze gevoelens, door onze gedachten en door het volbrengen van onze opdracht.

Voordracht Eeuwfeest BTV juni 2011
Vertaling Sabine van Osta